

Associate degree opleidingen

- **Commerciële Economie en Ondernemerschap**
- **International Business Management**
- **Hotel en Eventmanagement**
- **Internationaal Toeristisch Management**

Hogeschool Tio

Verslag van de Toets na drie jaar

27 februari 2023 tot en met 1 maart 2023

Utrecht

April 2023

www.AeQui.nl

Evaluatiebureau voor het hoger onderwijs

Colofon

Instelling en opleiding

Hogeschool Tio

Sint Jacobsstraat 400

3511 BT Utrecht

Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: niet aangevraagd

Opleidingen: Ad Commerciële Economie en Ondernemerschap (80171)

Ad International Business Management (80106)

Ad Hotel en Eventmanagement (80172)

Ad Internationaal Toeristisch Management ((80170)

Locaties: Amsterdam, Eindhoven, Groningen, Hengelo, Rotterdam, Utrecht

Variant: Voltijd

Visitatiecommissie

Mirjam Leloux, voorzitter

Kris Brees, deskundige

Gerie ten Cate, deskundige

Tineke Ras Marees, deskundige

Bert Reul, deskundige

Judith Kikkert, student-lid

Linda van der Grijsparde, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van

AeQui Nederland

Postbus 5050

3502 JB Utrecht

www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
Toetsing	8
Gerealiseerde leerresultaten	11
Bijlagen	15
Bijlage 1 Visitatiecommissie	16
Bijlage 2 Programma visitatie	17
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	20

Samenvatting

Op 27 februari, 28 februari en 1 maart 2023 zijn de Ad-opleidingen Commerciële Economie en Ondernemerschap, International Business Management, Hotel en Eventmanagement en Internationaal Toeristisch Management van Hogeschool Tio gevisiteerd door een commissie van AeQui. De Toets Nieuwe Opleiding vond plaats in 2020 en daarom heeft deze Toets na drie jaar plaats gevonden op standaarden 10 en 11. Het totaaloordeel van de commissie is **positief**. De voltijdse Ad-programma's van 120 EC hebben een doorlooptijd van twee studie jaren. De hogeschool heeft in 2022 al haar onderwijs heringericht en vanaf september 2022 zijn de Ad's opgebouwd uit modules van gemiddeld 5 EC. De studenten sluiten beide jaren af met een stage van 20 EC.

Toetsing

De visitatiecommissie oordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de vier Ad-opleidingen aan deze standaard **voldoen**. De opleidingen passen een passende variatie aan toetsvormen toe, met een passende uitbreiding van het aantal praktijkgerichte opdrachten in het nieuwe onderwijsprogramma. Er zijn ruime mogelijkheden voor het voorbereiden op de toetsing voor de studenten en studenten spreken zich positief uit over de organisatie en inhoud van de toetsing. Het beleid rond het ontwikkelen van toetsen en het bewaken van de toetskwaliteit is zeer goed ingericht, zodat de kwaliteit van de toetsing over de Ad-opleidingen en de verschillende locaties heen van constante en gelijke kwaliteit is, stelt de visitatiecommissie vast.

Gerealiseerde leerresultaten

De visitatiecommissie oordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de vier Ad-opleidingen aan deze standaard **voldoen**. De Ad Commerciële Economie & Ondernemerschap beoogt studenten op te leiden tot ondernemende commerciële managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale business context. De Ad International Business Management beoogt studenten op te leiden tot ondernemende business managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale business context. De Ad Internationaal Toeristisch Management beoogt studenten op te leiden tot ondernemende toerisme professionals, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale hospitality context. De Ad Hotel- en Eventmanagement beoogt studenten op te leiden tot ondernemende hospitality-managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in

een brede, internationale hospitality context. De visitatiecommissie stelt op basis van de bestudering van eindwerken en de gesprekken met werkveldleden en alumni vast dat de opleiding hierin voldoende slaagt. Voor de toetsing van de realisatie van de beoogde leerresultaten hanteren de opleidingen een geschikte set van drie eindwerken, met per opleiding passende invalshoeken.

Aanbevelingen

Hoewel de visitatiecommissie vaststelt dat de opleidingen voldoen aan de standaarden rond toetsing en gerealiseerde leerresultaten, heeft zij enkele suggesties voor verbeteringen. De visitatiecommissie heeft een lerende organisatie aangetroffen, die vertrouwen geeft in een adequate opvolging van deze suggesties:

- Ontwikkel de gehanteerde beoordelingssystematiek verder (denk daarbij aan weging criteria binnen de beoordelingsformulieren en handhaving knock-out criteria, formelere kalibratie, formalisering feedback).
- Zorg voor het nog beter op orde hebben van de afstudeerdossiers van overstappers van de bachelor- naar de Ad-opleidingen;
- Heroverweeg de keuze, gewenste opzet en niveau van uitwerking van het onderzoek in het derde eindwerk om het beroepsgerichte karakter van de Ad-opleidingen nog sterker te weerspiegelen in het eindwerk;
- Besteed bij handhaving van het onderzoek meer tijd aan het kaderen en bepalen van de vraagstelling van het onderzoek, en wees scherper op het gebruik van theoretische modellen door de afstudeerders.

De beoordelingen per standaard zijn weergegeven in onderstaande tabel.

	<i>Ad Commerciële Economie en Ondernemerschap</i>	<i>Ad International Business Management</i>	<i>Ad Hotel en Eventmanagement</i>	<i>Ad Internationaal Toeristisch Management</i>
10 Toetsing	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet
11 Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet
Eindbeoordeling	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet

Beide standaarden van het NVAO-kader zijn voor alle vier de opleidingen positief beoordeeld. Op die grond geeft de visitatiecommissie een **positief advies** voor accreditatie van de Ad-opleidingen Commerciële Economie en Ondernemerschap, International Business Management, Hotel en Eventmanagement en Internationaal Toeristisch Management van Hogeschool Tio.

Namens de voltallige visitatiecommissie,
Utrecht, april 2023

Mirjam Leloux
Voorzitter

Linda van der Grijspaarde
Secretaris

Inleiding

In 2020 heeft Hogeschool Tio de accreditatie verkregen van vier Ad-opleidingen: Commerciële Economie en Ondernemerschap, International Business Management, Hotel en Eventmanagement en Internationaal Toeristisch Management. In studiejaar 2021-2022 zijn in totaal negen studenten begonnen met één van de vier opleidingen op één van de locaties. In 2022-2023 zijn negentien studenten gestart. Voor de zomer van 2023 studeren naar verwachting de eerste studenten af die in 2021 zijn gestart in de nieuwe Ad-opleidingen. Begin maart 2023 zijn zevenentwintig studenten afgestudeerd aan één van de Ad-opleidingen. Dit zijn studenten die in eerdere jaren studeerden in één van de bacheloropleidingen van Hogeschool Tio en zijn overgestapt naar de gelijknamige Ad-opleiding.

De instelling

Hogeschool Tio heeft zes vestigingen in Nederland. Het onderwijs is op alle vestigingen exact gelijk: van lesmateriaal, studiewijzers tot de elektronische leeromgeving (Blackboard).

Hogeschool Tio wil zich onderscheiden met persoonlijk, excellent en ondernemend onderwijs. Het persoonlijke karakter uit zich in kleinschaligheid en korte lijnen voor studenten en medewerkers. Excellentie uit zich in het leveren van maatwerk, keuzemogelijkheden en een intensief onderwijsprogramma. Ondernemerschap zit, als commerciële organisatie, in het DNA van Hogeschool Tio. De studenten worden uitgedaagd ondernemend te zijn tijdens hun studie en in hun toekomstige werk.

De Ad-opleidingen

De Ad Commerciële Economie & Ondernemerschap beoogt studenten op te leiden tot ondernemende commercieel managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale business context.

De Ad International Business Management beoogt studenten op te leiden tot ondernemende business managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale business context.

De Ad Internationaal Toeristisch Management beoogt studenten op te leiden tot ondernemende toerisme professionals, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale hospitality context.

De Ad Hotel- en Eventmanagement beoogt studenten op te leiden tot ondernemende hospitality-managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale hospitality context.

De voltijdse Ad-programma's van 120 EC hebben een doorlooptijd van twee studiejaar. De hogeschool heeft in 2022 al haar onderwijs heringericht en vanaf september 2022 zijn de Ad's opgebouwd uit modules van gemiddeld 5 EC. De studenten sluiten beide jaren af met een stage van 20 EC.

De visitatie

Hogeschool Tio heeft aan AeQui opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met Hogeschool Tio een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie heeft op 27 februari, 28 februari en 1 maart 2023 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de

visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in maart 2023 in concept toegestuurd aan de opleiding. De reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Toetsing

De visitatiecommissie oordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de vier Ad-opleidingen aan deze standaard **voldoen**. De opleidingen passen een passende variatie aan toetsvormen toe, met een passende uitbreiding van het aantal praktijkgerichte opdrachten in het nieuwe onderwijsprogramma. Er zijn ruime mogelijkheden voor het voorbereiden op de toetsing voor de studenten en studenten spreken zich positief uit over de organisatie en inhoud van de toetsing. Het beleid rond het ontwikkelen van toetsen en het bewaken van de toetskwaliteit is zeer goed ingericht, zodat de kwaliteit van de toetsing over de opleidingen en locaties heen van constante en gelijke kwaliteit is.

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Hogeschool Tio heeft een visie op toetsing met drie elementen:

- Toetsing leidt tot motivatie van de student. De context van de toetsen is gericht op de branche.
- De toetsing is dekkend en intensief. Alle onderwijseenheden (modules) worden getoetst, waarbij alle behaalde resultaten meetellen voor de zak- slaagregeling.
- De toetsing is objectief. Meeliftgedrag is geminimaliseerd door (veelal) individuele toetsing van praktijkopdrachten en schriftelijke tentamens. Voor de onderdelen die deel uitmaken van het portfolio van eindwerken wordt het meer-ogen-principe bij beoordeling gehanteerd.

In het toetsplan van ieder van de vier Ad-opleidingen is aangegeven met welk(e) project(en) de leeruitkomsten en met welke toetsvorm de bijhorende modules getoetst worden. De vorm van toetsing is afgestemd op de leerdoelen. Toetsvormen zijn schriftelijke tentamens (individueel), schriftelijke praktijktoetsen (individueel en groepsopdrachten), taalassessments (en deeltoetsing voor talen) en vaardighedenassessments. De opleidingen zetten schriftelijke tentamens in voor toetsing van kennis en inzicht

voor toepassing in de praktijk. Vaardigheden worden getoetst in (mondelinge) individuele opdrachten, groepsopdrachten en stages.

Op de elektronische leeromgeving vinden de studenten de informatie over de toetsing. Bij de modules die getoetst worden met een praktijkopdracht zijn een omschrijving van de opdracht en beoordelingskaders beschikbaar. Voor alle modules die worden getoetst met een schriftelijk tentamen zijn er proeftoetsen beschikbaar die de studenten ondersteunen bij het maken van het daadwerkelijke tentamen.

Studenten krijgen de gelegenheid gemaakte tentamens en gecorrigeerde werk in te zien. De student kan ook een gesprek met de docent aanvragen om het gemaakte werk te bespreken. Een student kan naar aanleiding van de inzage, schriftelijk en onderbouwd, een second opinion op de beoordeling aanvragen.

De hogeschool biedt de student drie pogingen per studiejaar om de schriftelijke tentamens en praktijkopdrachten met een voldoende af te ronden.

De visitatiecommissie sprak met studenten van alle vier de Ad-opleidingen afzonderlijk. Zij waren allen zeer tevreden over de uitgebreide facilitering in de voorbereidingen naar de toetsing. De proeftoetsen zijn nuttig en de mogelijkheid voor

het driemaal afleggen van een toets per jaar wordt gewaardeerd. Daarnaast zijn de studenten positief over de verhouding tussen kennistoetsing en praktijkgerichte toetsing en vinden zij de beoordelingen logisch en navolgbaar. Zij kunnen altijd individueel met een docent in gesprek over de (gemaakte) toetsen, gaven zij aan. In de zelf-evaluatie geeft de hogeschool aan dat zij wel met name bij de praktijkopdrachten nog beter kan communiceren wat er van een student wordt verwacht.

Hogeschool Tio hanteert bij toetsconstructie het zes-ogenprincipe. Bij het ontwikkelen van elke toets zijn twee docenten betrokken. De coördinator van het examenbureau voert nog een extra controle uit op de kwaliteit van de toets aan de hand van een checklist. Schriftelijke tentamens worden samengesteld op basis van toetsmatrijzen. Praktijktoetsen hebben beoordelingskaders. De toetsmatrijzen en beoordelingskaders bevatten alle leerdoelen.

Hogeschool Tio faciliteert een gelijke (kwaliteit van) toetsing en beoordeling op alle vestigingen en in alle opleidingen. Docenten worden getraind op toetsbeoordeling (volgens BKE-leerdoelen). Er zijn vastgestelde antwoordmodellen en cesuur voor schriftelijke tentamens. Er zijn vastgestelde beoordelingskaders voor praktijkopdrachten, waarbij de criteria zijn gekoppeld aan de leerdoelen van de module. Deze beoordelingskaders zijn zo opgesteld, dat er zo objectief mogelijk beoordeeld kan worden. Bij mondelinge opdrachten en vaardighedenassessments vindt beoordeling plaats door twee beoordelaars.

Voordat de cijfers voor toetsing worden vastgesteld, analyseert de hogeschool de resultaten na elk semester op afwijkingen in beoordelingen. Bij bepaalde (exceptionele) afwijkingen wordt een herbeoordeling gedaan. Docenten met herhaaldelijk afwijkende beoordelingen krijgen niet meer de taak om als examinerator op te treden.

De cijferresultaten per semester worden besproken tijdens de evaluatie overleggen met de vakgroepen. Eventuele onvoldoende cijferresultaten worden geanalyseerd. De slagingspercentages worden ook besproken in de examencommissie. Indien nodig leidt deze analyse tot aanpassingen in het curriculum, een module of de toetsing.

Hogeschool Tio heeft één examencommissie voor al haar opleidingen. De examencommissie kent acht leden. De commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende vestigingen en vakgebieden. De secretaris en voorzitter van de examencommissie vormen het secretariaat. De secretaris is tevens werkzaam bij de afdeling Onderwijs & Kwaliteit van de hogeschool, maar opereert onafhankelijk. Daarnaast is de rol van voorzitter sinds december 2022 belegd bij een externe. Jaarlijks komt de examencommissie zes keer bijeen. Meerdere leden van de examencommissie hebben een SKE-trainingen gevolgd en zijn SKE-gecertificeerd. De examencommissie rapporteert jaarlijks aan het instellingsbestuur met een jaarverslag. Maandelijks is er een rapportage over de verleende vrijstellingen en overige verzoeken. De examencommissie heeft een jaarplan en een Handboek Examinering waarin alle procedures met betrekking tot examinering zijn beschreven. Deze procedures zijn ook jaarlijks onderwerp in de ISO-audit.

Het controleren van alle toetsmatrijzen en beoordelingsmodellen is gemandateerd aan de afdeling Onderwijs & Kwaliteit. De examencommissie is betrokken bij de vormgeving van bijbehorende processen en de evaluatie. Steekproefsgewijs doet de examencommissie jaarlijks een controle. De examencommissie stelt het vrijstellingenbeleid vast en beoordeelt de vrijstellingsaanvragen.

Overwegingen

De visitatiecommissie constateert dat de vier Ad-opleidingen passende toetsvormen toepassen. De visitatiecommissie waardeert de ruime variatie aan toetsvormen, met een goede mix tussen kennis- en vaardigheden-toetsing. De gekozen

toetsvormen passen goed bij de modules. Ook waardeert de commissie de ruime oefenmogelijkheden voorafgaand aan de toetsing. Studenten voelen zich mede hierdoor goed voorbereid, constateert de visitatiecommissie.

Bij de invoering van het nieuwe onderwijsmodel met ingang van het studiejaar 2022-2023 is het aantal kleine vakken en de daarbij behorende hoeveelheid toetsen gereduceerd. De visitatiecommissie stelt met instemming vast dat hierdoor in lijn met de wens vanuit het werkveld meer integratie van vakgebieden plaatsvindt door het aanbieden van grotere interdisciplinaire praktijkopdrachten, die vaker in de praktijk worden uitgevoerd.

De visitatiecommissie constateert dat de opleidingen adequate maatregelen treffen om de kwaliteit van de toetsing te borgen. Het beleid rond

het ontwikkelen van toetsen en het bewaken van de toetskwaliteit is zeer goed ingericht, zodat de kwaliteit van de toetsing over de opleidingen en locaties heen van constante en gelijke kwaliteit is, ziet de visitatiecommissie. De visitatiecommissie concludeert op basis van de gesprekken en de documentatie dat de examencommissie met onder andere een nieuwe voorzitter haar rol voortvarend oppakt. Zij heeft bijvoorbeeld een proactievere houding aangenomen in haar taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen. De visitatiecommissie ondersteunt het voornemen van de hogeschool om Ad-eindwerken extern te laten valideren door een bureau, net zoals nu bij de bacheloropleidingen al gebeurt.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de vier Ad-opleidingen **voldoen** aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

De visitatiecommissie oordeelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie dat de vier Ad-opleidingen aan deze standaard **voldoen**. De Ad Commerciële Economie & Ondernemerschap beoogt studenten op te leiden tot ondernemende commercieel managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale business context. De Ad International Business Management beoogt studenten op te leiden tot ondernemende business managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale business context. De Ad Internationaal Toeristisch Management beoogt studenten op te leiden tot ondernemende toerisme professionals, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale hospitality context. De Ad Hotel- en Eventmanagement beoogt studenten op te leiden tot ondernemende hospitality-managers, die in staat zijn met een open mind te excelleren in een brede, internationale hospitality-context. De visitatiecommissie stelt op basis van de bestudering van eindwerken en de gesprekken met werkveldleden en alumni vast dat de opleiding hierin voldoende slaagt. Voor de toetsing van de realisatie van de beoogde leerresultaten hanteren de opleidingen een passende set eindwerken.

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Bevindingen

Vanaf de start van de opleidingen in 2021 hebben zeventwintig studenten één van de vier Ad-opleidingen afgerond met een Ad-getuigschrift:

- één student Commerciële Economie en Ondernemerschap,
- twee studenten International Business Management,
- zes studenten Internationaal Toeristisch Management en
- achttien studenten Hotel en Eventmanagement.

Dit zijn studenten die begonnen zijn met een bacheloropleiding bij Hogeschool Tio en een overstap hebben gemaakt naar een Ad-opleiding, conform de richtlijnen die de examencommissie hieraan heeft gesteld. Deze studenten hebben alle onderwijseenheden en eindwerken van de Ad-opleiding met een voldoende afgerond en voldoen daarmee aan de slagingsvoorwaarden van de betreffende Ad-opleiding. Naar verwachting studeren voor de zomer van 2023 de eerste studenten af die in 2021 zijn gestart in de nieuwe Ad-opleidingen.

De vier opleidingen toetsen het eindniveau in drie eindwerken: twee integrale projecten en de eindstage, waar een onderzoeksproject deel van uitmaakt.

Het eerste eindwerk is een adviesrapport, inclusief presentatie, die studenten gedurende een week opstellen op basis van de eerder in de opleiding opgedane kennis en vaardigheden. Voor alle vier de opleidingen wordt deze projectweek georganiseerd aan het einde van het eerste semester van het tweede studiejaar. Een hele week wordt er in groepsverband gewerkt aan een opdracht voor een casebedrijf, passend bij de betreffende opleiding. Bij Hotel en Eventmanagement is dit het project Eventweek, bij Internationaal Toeristisch Management is dit het project Tourism Business Innovation, bij International Business Management is dit het project Financeweek en bij Commerciële Economie en Ondernemerschap is dit het project E-commerceweek. De docent die als coach aan het project is gekoppeld beoordeelt het eindwerk, op basis van een vooraf vastgesteld beoordelingskader. De docent neemt hierbij de bevindingen mee van de externe jury die de adviesrapporten en presentaties beoordeelt aan het einde van de projectweek. In deze

jury zitten veelal twee tot drie leden, werkzaam bij het casebedrijf.

Het tweede eindwerk is een ondernemingsplan, inclusief presentatie, die studenten gedurende het gehele tweede studiejaar opstellen. Invulling van het ondernemingsplan is branche gerelateerd. Bij Hotel en Eventmanagement is dit het project Food & Beverage Management, bij Internationaal Toeristisch Management is dit het project Touroperating, bij International Business Management is dit het project Student Company en bij Commerciële Economie en Ondernemerschap is dit het project Digital Student Company. In groepen van twee tot vijf studenten starten de studenten een onderneming. Gezamenlijk bedenken de studenten een product of service, passend binnen de branche waarbinnen ze worden opgeleid, en voeren ze marktonderzoek uit om te kijken wat de kansen zijn van de propositie. Ze stellen een ondernemingsplan op, halen (fictief) het benodigde startkapitaal op door middel van het verkopen van aandelen of een andere vorm van financiering. Het doel is tot een ondernemingsplan te komen dat daadwerkelijk operationeel kan worden. De docent die de studenten gedurende het jaar heeft begeleid, beoordeelt het eindwerk op basis van een vooraf vastgesteld beoordelingskader. De vakgroep selecteert vervolgens vestiging overstijgend vijf tot zes groepen die voor een externe jury mogen presenteren op de finaledag. De finale vindt plaats aan het eind van het tweede semester van het tweede studiejaar. De externe jury beoordeelt vervolgens de eindwerken en presentaties en kiest een winnaar van het project.

Het laatste eindwerk is de individuele stage die de student volgt aan het einde van zijn tweede studiejaar. Tijdens de stage van minimaal dertien aaneengesloten weken voert de student in de stageorganisatie op tactisch niveau taken uit die horen bij de functie die de student toegewezen heeft gekregen. Gedurende de stage werkt de student aan opdrachten uit de stagehandleiding. Dit zijn het maken van een vlog, werken aan de beroepshouding en de beheersing van specifieke bedrijfsopdrachten waarbij een onderzoek wordt

uitgevoerd en een beroepsproduct wordt opgeleverd op tactisch niveau. Naar aanleiding van een bepaald probleem, waar het bedrijf mee te maken heeft, doet de student onderzoek naar een mogelijke oplossing voor dit probleem. Deze oplossing wordt gevat in een beroepsproduct, in de vorm van een advies, een ontwerp of een fysiek (eind)product. Het eindcijfer wordt bepaald op basis van de deelcijfers voor het beroepsproduct (inclusief onderzoek) en de beroepshouding. Beide onderdelen tellen even zwaar en moeten beide voldoende zijn. Het beroepsproduct wordt beoordeeld door de studietoetscoach en de afstudeercoach. De bedrijfscoach tekent voor inhoudelijk akkoord van het beroepsproduct maar geeft geen inhoudelijke beoordeling. De beroepshouding wordt beoordeeld door de studietoetscoach en de bedrijfscoach.

Tio heeft in januari 2023 een visiedocument ontwikkeld rond het ontwikkelen van onderzoekend vermogen en houding, waarin is uitgewerkt hoe Tio de verschillen tussen Ad, Bachelor en Master ziet op het gebied van onderzoekend vermogen.

Overwegingen

Om zich een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de visitatiecommissie de eindwerken van alle zevenentwintig afgestudeerden en de beoordelingen van deze werken ingezien. De studenten hadden de opdrachten die als eindwerk gelden bij de Ad-opleidingen al afgerond als onderdeel van een bacheloropleiding en zijn overgestapt naar de gelijknamige Ad-opleiding. De opdrachten zijn opnieuw beoordeeld aan de hand van de beoordelingscriteria van het eindwerk voor de Ad-opleiding. De visitatiecommissie stelt vast dat de afgestudeerden van de vier opleidingen getuigen van het Ad-niveau. Uit de beoordelingen van de eindwerken blijkt dat studenten in staat zijn om op tactisch niveau een bijdrage te leveren aan het oplossen van interne vraagstukken binnen een bedrijf uit de branche van de opleiding. Studenten zijn in staat vraagstukken te analyseren en met praktische oplossingen te komen die op eenvoudige wijze geïmplementeerd kunnen worden en direct

uitvoerbaar zijn. De kwaliteit van de werken varieert, waarbij het gegeven cijfer overeenkomt met het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit. De kwaliteit van enkele eindwerken van de overstappers van met name de opleidingen International Business Management en Commerciële Economie en Ondernemerschap is aan de magere kant, waarbij de visitatiecommissie constateert dat nieuwere werken en de eerste eindwerken van de huidige Ad-studenten beter gekaderd en van een hoger niveau zijn.

De visitatiecommissie is positief over de gekozen onderwerpen in de eindwerken, deze zijn relevant, interessant en van een passend Ad-niveau. Het speerpunt ondernemerschap van de hogeschool komt duidelijk terug in de eindwerken. Enkele gekozen onderwerpen bij vooral het tweede eindwerk zijn breed en sluiten beperkt aan bij het gevraagde thema. Een groot aantal eindwerken is erg omvangrijk. De visitatiecommissie adviseert eisen aan de gewenste omvang te stellen en scherper op te letten.

Enkele werken zijn al een groter aantal jaren geleden gemaakt door de bachelorstudent en in eerste instantie met een onvoldoende beoordeeld bij de herbeoordeling voor het Ad-niveau. Na een reflectie en aanpassing zijn de werken alsnog met een voldoende afgesloten. De examencommissie hanteert een goed uitgewerkt overstapsysteem voor bachelorstudenten die een Ad-diploma willen halen. Het was voor de visitatiecommissie aanvankelijk beperkt navolgbaar hoe het proces is gelopen en wat de kwaliteit van het laatste werk is, door het in eerste instantie ontbreken van documenten. Deze documenten zijn op aanvraag van de visitatiecommissie alsnog beschikbaar gesteld. De visitatiecommissie raadt de hogeschool aan om bij toekomstige overstappers van een bachelor- naar een Ad-opleiding de dossiervorming goed op orde te houden.

Er is voldoende oog voor de individuele beoordeling bij de groepswerken. De onderbouwing van het oordeel blijkt volgens de visitatiecommissie

voldoende uit de beoordelingsformulieren, hoewel de weging van de onderdelen in een beoordelingsformulier beperkt navolgbaar is en volgens de visitatiecommissie niet overal logisch lijkt. De visitatiecommissie raadt aan de weging te heroverwegen en daarnaast de knock-out criteria (voor wat betreft vormvereisten) bij de drie eindwerken te handhaven. De commissie treft nu bijvoorbeeld in enkele werken meer spelfouten aan dan volgens deze criteria is toegestaan. Daarnaast adviseert de visitatiecommissie om de formulieren rijker te maken door meer onderbouwing bij het oordeel en feedback toe te voegen. Deze wordt meestal mondeling gegeven en is volgens de studenten ruim voldoende, maar is beperkt navolgbaar via de schriftelijke verslaglegging.

Kalibratie van eindwerken tussen examinatoren vindt momenteel op informele wijze plaats. De visitatiecommissie adviseert deze kalibratie stevig te gaan inrichten bij de eerste lichting studenten die de volledige Ad-opleiding heeft doorlopen en dus de eindwerken voor de eerste maal laten beoordelen. Aangezien het beoordelen of het Ad-niveau is behaald nieuw is voor de organisatie, is het van belang om hierop te focussen. Ook in de fase van het opstellen van onderzoeksvragen is afstemming onder de begeleiders en examinatoren wenselijk, vindt de visitatiecommissie. Dit betreft dan het maken van een goede probleemanalyse, theoretisch kader en daaruit voortvloeiende onderzoeksopzet van hoofd- en deelvragen. De visitatiecommissie verwacht dat de opleidingen dit goed gaan oppakken, gezien de ervaringen bij de bacheloropleidingen met kalibratie.

De visitatiecommissie is positief over de gekozen verzameling van drie eindwerken en de inrichting daarvan. De beoogde leerresultaten worden hiermee evenwichtig op eindniveau getoetst. De visitatiecommissie raadt de hogeschool daarbij wel aan om voor de beroepsgerichte Ad-opleidingen de invulling van het doen van een onderzoek in het derde eindwerk te heroverwegen en te bekijken of er andere mogelijkheden zijn om de onderzoekende houding op Ad-niveau te toetsen.

Studenten hebben in deze eindstage verschillende opdrachten, waarvan het uitvoeren van een meer klassiek volledig onderzoek er één is. Uit de resultaten en de gesprekken met alumni blijkt dat het voor studenten een worsteling kan zijn, waarbij het doen van het onderzoek ver afstaat van het werk in de praktijk. Bij handhaving van het onderzoek is het volgens de visitatiecommissie van belang om meer aandacht te besteden aan het kaderen van het onderzoek en het bepalen van de centrale vraagstelling. De feedback aan studenten over de vraagstelling kan hiertoe bijvoorbeeld formeler worden ingericht, evenals het overleg tussen begeleiders over een goede onderzoeksvraag voor een Ad-eindwerk.

Uit het nieuwe visiedocument over onderzoekend vermogen blijkt dat Tio scherp zicht heeft op de niveauverschillen tussen de Ad en de bachelor. De visitatiecommissie heeft de indruk dat betrokkenen mede op basis van dit visiedocument een goede houvast gaan hebben voor niveaubepaling bij bijvoorbeeld kalibraties en beoordelingen van eindwerken.

Leden van de werkveldadviescommissie waarmee de visitatiecommissie sprak, geven blijk van een goed beeld van de functies en taken die Ad-ers in de praktijk kunnen vervullen. Het is duidelijk dat de opleidingen de beoogde leerresultaten en de daarvan afgeleide toetsing in nauwe samenwerking met het werkveld van de vier verschillende opleidingen hebben opgesteld. De visitatiecommissie raadt de opleiding aan om na afstuderen van de eerste lichten Ad-studenten goed te blijven monitoren of de opleidingen in de praktijk inderdaad goed aansluiten op de gevraagde competenties van de Ad-ers.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de vier Ad-opleidingen **voldoen** aan deze standaard.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

dr. Mirjam Leloux	Commissievoorzitter AeQui. T/m 2021 directeur IXA aan de UvA/HvA en programmaleider van IXA Next. Daarnaast heeft zij haar eigen bedrijf in advies en begeleiding van kennisexploitatie-trajecten voor uitvinders en MKB-bedrijven.
drs. G. (Gerie) ten Cate	Directeur Kloosterhotel en docent ORM aan HAN.
Tineke Ras-Marees, BA	Eigenaar TRM en programmaleider Tourism Management LOI.
drs. Bert Reul, MBA	Directeur Rotterdam Academy Hogeschool Rotterdam.
ir. Kris Brees	Partner/consultant Lobster Company.
Judith Kikkert BSc	Student MSc Management, Economics & Consumer Studies aan Wageningen University & Research.

De commissie werd bijgestaan door drs. Linda van der Grijspaarde, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Programma visitatie

27 februari, 28 februari en 1 maart 2023
Tio Utrecht, Oudenoord 2, 3513 ER Utrecht

Dag 1 - maandag 27 februari 2023

Tijd	Onderwerp	Deelnemers
11.30 - 12.00	Ontvangst panel	Manager Onderwijs & Kwaliteit
12.00 - 13.00	Interne bespreking panel (inclusief een lunch)	Panelleden
13.00 – 13.45	Management	Algemeen directeur Manager Onderwijs & Kwaliteit Manager Marketing & Communicatie Manon Lenferink – Vestigingsmanager Tio Utrecht
13.45 – 14.45	Onderwijs (presentatie aanpassingen curricula geldend voor alle oplei- dingen)	Manager Onderwijs & Kwaliteit Opleidingscoördinator Opleidingscoördinator
14.45 - 15.30	Begeleiders en examina- toren eindwerken	Studiecoach/begeleider eindwerk 3 (stage) Studiecoach/begeleider eindwerk 3 (stage) Examinator eindwerk 3 (stage) Docent/examinator eindwerk 1 (projectweek jaar 2) (on- line) Docent/examinator eindwerk 2 (ondernemingsplan)
15.30 – 16.15	Examencommissie	Voorzitter examencommissie (online) Secretariaat examencommissie Lid examencommissie (online) Lid examencommissie
16.15 – 17.00	Interne overleg panel	Panelleden
17.00 – 17.15	Dagsluiting (proces)	Manager Onderwijs & Kwaliteit Opleidingscoördinator Opleidingscoördinator

Dag 2 – dinsdag 28 februari 2023

Tijd	Onderwerp	Deelnemers
08.45 - 09.00	Aankomst panel	
09.00 – 10.00	Documentenonderzoek HEM-Ad opleiding	Panelleden
10.00 - 10.45	Programma & didactisch concept HEM-Ad oplei- ding	Opleidingscoördinator Secretaris examencommissie Domeincoördinator Domeincoördinator Domeincoördinator
10.45 - 11.30	Werkveld HEM-Ad oplei- ding	Leden werkveldadviescommissie Lid werkveld Lid werkveld (online)
11.30 - 12.15	Studenten HEM-Ad oplei- ding	Alumnus 2022 (online)
12.15 – 13.00	Lunch en intern overleg panel	Panelleden
13.00 – 14.00	Documentenonderzoek ITM-Ad opleiding	Panelleden
14.00 - 14.45	Programma & didactisch concept ITM-Ad oplei- ding	Opleidingscoördinator Secretaris examencommissie Domeincoördinator
14.45 - 15.30	Werkveld ITM-Ad oplei- ding	Lid werkveld Lid werkveld (online)
15.30 - 16.15	Studenten ITM-Ad oplei- ding	Student (online)
16.15 - 17.00	Interne overleg panel	Panelleden
17.00 - 17.15	Dagsluiting (proces)	Manager Onderwijs & Kwaliteit Opleidingscoördinator Secretaris examencommissie

Dag 3 – woensdag 1 maart 2023

Tijd	Onderwerp	Deelnemers
08.45 - 09.00	Aankomst panel	
09.00 – 10.00	Documentenonderzoek IBM-Ad opleiding	Panelleden
10.00 - 10.45	Programma & didactisch concept IBM-Ad opleiding	Opleidingscoördinator Secretaris examencommissie Onderwijsontwikkelaar
10.45 - 11.30	Werkveld IBM-Ad opleiding	Lid werkveld Lid werkveld
11.30 - 12.15	Studenten IBM-Ad opleiding	Student Student
12.15 – 13.00	Lunch en intern overleg panel	Panelleden
13.00 – 13.30	Documentenonderzoek CEO-Ad opleiding	Panelleden
13.30 - 14.15	Programma & didactisch concept CEO-Ad opleiding	Opleidingscoördinator Secretaris examencommissie Domeincoördinator Domeincoördinator
14.15 - 15.00	Werkveld CEO-Ad opleiding	Lid werkveld (online)
15.00 - 15.45	Studenten CEO-Ad opleiding	Student (online) Student (online) Student (online) Student (online) Student (online)
15.45 - 16.30	Interne overleg panel	Panelleden
16.30 - 17.00	Terugkoppeling management	Algemeen directeur Manager Onderwijs & Kwaliteit Opleidingscoördinator Opleidingscoördinator Secretaris examencommissie

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie-rapport Ad-opleidingen Hogeschool Tio
- Toelichting doorontwikkeling Ad-opleidingen
- Samenstelling werkveldadviescommissie Ad-opleidingen
- Overzicht leden examencommissie Tio
- Informatiedossier Associate degree opleidingen Hogeschool Tio
- Opleidingswijzers Ad-opleidingen
- Toetsplannen Ad-opleidingen
- Onderwijs- en Examenreglement Ad en Bachelor opleidingen studiejaar 2022-2023
- Vestigingsgids Tio Utrecht studiejaar 2022-20
- Handboek Examinering Tio 2022-2023
- Visiedocument ontwikkelen van onderzoekend vermogen en houding Hogeschool Tio
- Jaarverslag Examencommissie 2021-2022
- Tussentijdse werken (van huidige Ad-studenten)
- Eindwerkstukken van 27 afgestudeerden met beoordelingen (alle eindwerken van overgestapte bachelorstudenten)